

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on turvata eläketurvakeskuksen harjoittaman luottovakuutuksen pääomien riittävyys.

Eläketurvakeskuksessa ei ole omaa pääomaa, ja kertyneisiin vakuutusmaksuihin perustuva maksukyky on vaarantunut lamasta johtuvan korvausten voimakkaan kasvun takia. Tämän vuoksi työntekijäin eläkelakia on muutettu väliaikaisesti siten, että eläketurvakeskuksen varsinaisen toiminnan kustannusten peittämistä varten perittävää työeläkemaksun osaa voidaan käyttää luottovakuutuksen maksukyvyyn turvaamiseen. Koska lisärahoituksen tarve vuodelle 1993 tulee olemaan arvioitua suurempi, esityksessä ehdotetaan väliaikaisen lain jatkamista siten muutettuna, että osa siinä

tarkoitetuista kustannuksista voidaan siirtää otettavaksi huomioon vuoden 1994 työeläkevakuutusmaksussa.

Esitys vaikuttaisi myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain ja eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaisiin vakuutusmaksuihin. Lisäksi maatalousyrittäjien eläkelakiin ja yrittäjien eläkelakiin väliaikaisesti tehtyjen muutosten voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi siten, ettei esitys vaikuttaisi näiden lakien mukaiseen vakuutusmaksuun.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykyinen tilanne

Eräänä oleellisena osana lakisääteistä työeläketurvaa on, ettei eläkkeensaaja saa menettää eläkettään, vaikka työnantaja asetetaan konkurssiin. Työeläkelaitosten vastuunkantokyvyn varmistamisen yksi osa on eläketurvakeskuksesta otettava luottovakuutus. Eläkekassoille ja eläkesäätiöille luottovakuutus on säädetty pakolliseksi. Luottovakuutusta voidaan lisäksi käyttää eläkevakuutusyhtiöiden antamien lainojen vakuutena.

Vuonna 1989 alkanut luottovakuutuksen korvausmenon kasvu on aiheuttanut vakavaisuutta vaarantavan tilanteen, jota ei ole

pystytty luottovakuutuksen maksunkorotuksen hoitamaan. Eläketurvakeskuksen luottovakuutuksen maksukyvyyn turvaamiseksi säädettiin tämän vuoksi laki työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta (563/92) ja laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (564/92). Näiden lakien perusteella eläketurvakeskuksen toiminnan kulujen peittämiseksi kerättäviä varoja voitiin vuosina 1992 ja 1993 käyttää turvaamaan luottovakuutuksen maksukykyä. Tästä eläkelaitoksille aiheutuva kulu otetaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti huomioon työeläkevakuutusmaksun suuruutta vuodelle 1993 määrätessä.

Samassa yhteydessä muutettiin maatalousyrittäjien eläkelakia (467/69) ja yrittäjien eläke-

lakia (468/69) väliaikaisesti siten, etteivät edellä mainitut muutokset vaikuttaisi yrittäjäläkevakuutusmaksuihin.

1.2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Luottovakuutuksen maksukyvyyn turvaaminen edellä kerrotulla tavalla oli tarkoitettu väliaikaiseksi ratkaisuksi. Järjestely on voimassa vuoden 1993 loppuun. Tavoitteena oli palauttaa luottovakuutustoiminta pelkästään vakuutusliikkeen tuottoihin perustuvaksi vakuutus-toiminnaksi ja siirtää eläketurvakeskuksen luottovakuutustoiminta tarkoitusta varten perustettavan vakuutusyhtiön hoidettavaksi.

Luottovakuutuksen korvausmenosta vuosina 1992 ja 1993 johtuvan lisärahoituksen tarpeen arvioitiin merkitsevän 0,3 prosenttiyksikön väliaikaista korotusta työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain ja eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaisiin vakuutusmaksuihin vuonna 1993. Tämän hetken arvion mukaan lisärahoitustarve on kuitenkin olennaisesti tätä lukua suurempi. Esityksellä pyritään turvaamaan eläketurvakeskuksen luottovakuutuksen maksukyky jatkamalla edellä selostettujen väliaikaisten lakien voimassaoloa vielä vuoden 1994 ajaksi. Osa vakuutusmaksun korotuksesta toteutetaan vasta vuonna 1994.

Eläketurvakeskuksen luottovakuutustoiminnan siirtämistä vakuutusyhtiön hoidettavaksi on selvitetty. Tarkoituksena on, että hallituksen esitys tätä varten annettaisiin vuoden 1992 lopussa. Tavoitteena on, että uusi yhtiö aloitaisi toimintansa vuoden 1994 alusta.

1.3. Lakiehdotusten perustelut

Työntekijäin eläkelakiin väliaikaisesti lisättyä 13 b §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteessa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) sekä eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) mukaista toimintaa harjoittavat eläkelaitokset olisivat paitsi vuosina 1992 ja 1993 myös vuonna 1994 vastuussa luottovakuutuksen kuluista, jotka ovat syntyneet vuosina 1992 ja 1993. Kulut otettaisiin huomioon vuosien 1993 ja 1994 työeläkevakuutusmaksuissa. Vuonna

1994 eläketurvakeskukselle luottovakuutuksesta mahdollisesti syntyviä tappioita ei enää otettaisi huomioon työeläkevakuutusmaksussa.

Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin viittaussäännökseen tehtyä teknistä muutosta jatkettaisiin vuoden 1994 ajaksi.

Myös maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:ään ja yrittäjien eläkelain 9 §:ään tehtyjä väliaikaisia muutoksia jatkettaisiin vuoden 1994 ajaksi.

2. Asian valmistelu

Esitys perustuu eläketurvakeskuksen ehdotukseen. Tämän ehdotuksen johdosta keskeisille työmarkkinajärjestöille sekä Avustuskassojen Yhdistykselle, Eläkesäätiöyhdistys-ESY:lle ja Työeläkelaitosten Liitolle varattiin mahdollisuus tulla kuulluksi. Asianomaiset tahot eivät suoranaisesti vastustaneet ehdotettuja muutoksia. Esitys on laadittu virkатыönä sosiaali- ja terveystieteissä.

3. Taloudelliset vaikutukset

Vakuutusmaksujen korotustarve vuodelle 1993 on tämän hetken arvion mukaan noussut 1,1 prosenttiyksiköön, mikä merkitsee noin 1 500 miljoonan markan lisäkustannuksia eläkelaitoksille. Jotta vuodelle 1993 ei koituisi kohtuutonta räsitystä, osa korotustarpeesta toteutettaisiin vasta vuonna 1994. Tämä merkitsee työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain sekä eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaisiin vakuutusmaksuihin arviolta noin 0,4 prosenttiyksikön korotusta vuonna 1993 ja loppuosa korotustarpeesta jäisi vuoden 1994 maksuihin.

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

4. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (563/92) 13 b §:n 1 ja 3 momentti sekä voimaantulosäännös seuraavasti:

13 b §

Sen estämättä, mitä 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, voidaan mainitussa lainkohdassa tarkoitettuihin eläketurvakeskuksen kustannuksiin vuosina 1992, 1993 ja 1994 lukea luottovakuustoitinnasta vuosina 1992 ja 1993 aiheutuvien kulujen peittämiseen tarvittava määrä siltä osin kuin luottovakuutusliikkeen varat eivät siihen riitä.

tissa tarkoitettuja kuluja varten. Vuosille 1993 ja 1994 vahvistettavaa 2 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista työeläkevakuutusmaksun suuruutta määrättäessä otetaan tässä pykälässä tarkoitettut eläkelaitosten kulut huomioon siten kuin 12 §:n 5 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilta eläkelaitoksilta voidaan vuosina 1992 ja 1993 perää ennakkoa myös seuraavana vuonna eläketurvakeskuksen kustannuksiin luettavia 1 momen-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 199 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

2.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimasaoloajan pidentämisestä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annettu laki (564/92) on edelleen voimassa vuoden 1994 ajan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 199 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

3.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (565/92) 10 §:n 5 momentti ja voimaantulosäännös seuraavasti:

10 §

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei oteta huomioon sanotun lain 13 b §:ssä tarkoitettujen kulujen osuutta, kun perusprosentti vahvistetaan vuosille 1993 ja 1994.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

4.

Laki**yrittäjien eläkelain 9 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrittäjien eläkelain 9 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (566/92) 9 §:n 5 momentti ja voimaantulosäännös seuraavasti:

9 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei oteta huomioon sanotun lain 13 b §:ssä tarkoitettujen kulujen osuutta, kun maksuprosentti vahvistetaan vuosille 1993 ja 1994.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

1.

Laki**työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (563/92) 13 § §:n 1 ja 3 momentti sekä voimaantulosäännös seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 b §

Sen estämättä, mitä 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, voidaan mainitussa lainkohdassa tarkoitettuihin eläketurvakeskuksen kustannuksiin vuosina 1992 ja 1993 lukea luottovakuutustoiminnasta aiheutuvien kulujen peittämiseen tarvittava määrä siltä osin kuin luottovakuutusliikkeen varat eivät siihen riitä.

Edellä tarkoitettuja kuluja varten voidaan 2 momentissa tarkoitetuilta eläkelaitoksilta periä ennakkoa vuonna 1992. Vuodelle 1993 vahvistettavaa, 2 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista työeläkevakuutusmaksun suuruutta määrättäessä otetaan tässä pykälässä tarkoitettujen eläkelaitosten kulut huomioon siten kuin 12 §:n 5 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1993.

Ehdotus

13 b §

Sen estämättä, mitä 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, voidaan mainitussa lainkohdassa tarkoitettuihin eläketurvakeskuksen kustannuksiin vuosina 1992, 1993 ja 1994 lukea luottovakuutustoiminnasta vuosina 1992 ja 1993 aiheutuvien kulujen peittämiseen tarvittava määrä siltä osin kuin luottovakuutusliikkeen varat eivät siihen riitä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilta eläkelaitoksilta voidaan vuosina 1992 ja 1993 periä ennakkoa myös seuraavana vuonna eläketurvakeskuksen kustannuksiin luettavia 1 momentissa tarkoitettuja kuluja varten. Vuosille 1993 ja 1994 vahvistettavaa, 2 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista työeläkevakuutusmaksun suuruutta määrättäessä otetaan tässä pykälässä tarkoitettujen eläkelaitosten kulut huomioon siten kuin 12 §:n 5 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (565/92) 10 §:n 5 momentti ja voimaantulosäännös seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei oteta huomioon sanotun lain 13 b §:ssä tarkoitettujen kulujen osuutta, kun perusprosentti vahvistetaan vuodelle 1993.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1993.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei oteta huomioon sanotun lain 13 b §:ssä tarkoitettujen kulujen osuutta, kun perusprosentti vahvistetaan vuosille 1993 ja 1994.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

4.

Laki

yrittäjien eläkelain 9 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrittäjien eläkelain 9 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (566/92) 9 §:n 5 momentti ja voimaantulosäännös seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei oteta huomioon sanotun lain 13 b §:ssä tarkoitettujen kulujen osuutta, kun maksuprosentti vahvistetaan vuodelle 1993.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1993.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei oteta huomioon sanotun lain 13 b §:ssä tarkoitettujen kulujen osuutta, kun maksuprosentti vahvistetaan vuosille 1993 ja 1994.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1994.